

Κείμενο

[Η κοινωνιολογία στην τέχνη του θεάτρου]

Πολλοί **αγνοούν** την επιστήμη του θεάτρου. Όταν αναφέρεις τη λέξη «θεατρολογία», πολλοί σου λένε ότι είσαι ηθοποιός ή δουλεύεις στην τηλεόραση. Η θεατρολογία είναι μια νέα σχετικά επιστήμη, η οποία ξεκίνησε τον 20ό αιώνα στη Γερμανία. Στην Ευρώπη, λοιπόν, εμφανίστηκε πιο μπροστά από ό,τι στην Ελλάδα. Στη χώρα μας η θεατρολογία ως γνωστικός κλάδος πρωτοεμφανίστηκε το 1980 στο πρόγραμμα σπουδών της Φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Κρήτης και αργότερα ως ανεξάρτητο επιστημονικό αντικείμενο σπουδών στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο.

Ένας ελεύθερος ορισμός θα μπορούσε να είναι ο εξής: θεατρολογία είναι η επιστήμη που μελετά όχι μόνο τον λόγο του θεάτρου, αλλά και όλες τις παραμέτρους γύρω από αυτό (τον σκηνοθέτη, τον ηθοποιό, τα σκηνικά και φυσικά το κείμενο). Ετυμολογικά είναι σύνθετη από τις λέξεις θέατρο και λόγος, δηλαδή η επιστήμη που μελετά τόσο τα κείμενα του θεάτρου αυτά καθαυτά, όσο και κάθε λογής κείμενα που αναφέρονται σε αυτό (άρθρα, μελέτες θεατρολογικές, ιστορικές, κοινωνιολογικές κ.λ.π.).

Από τα παραπάνω καταλαβαίνουμε ότι **πηγή** ενός **ερευνητή** του θεάτρου είναι, εκτός από τα βασικά κείμενα του θεάτρου, και εκείνα της ιστορίας, της ανθρωπολογίας, της κοινωνιολογίας, της επικαιρότητας κ.ά, επειδή το ενδιαφέρον που έχει η θεατρολογία είναι ότι πάνω απ' όλα είναι μια διεπιστήμη, μια επιστήμη δηλαδή που **εμπεριέχει** αρκετές άλλες επιστήμες. Αυτό είναι που την κάνει χρήσιμη, πρακτική και δημιουργική για την πρόοδο της παιδείας και του πολιτισμού μας. Εξάλλου, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι και στα σχολεία αυτόν το σκοπό έχει. Να διδάξει τα φιλολογικά, λογοτεχνικά, φυσικά, κοινωνιολογικά, κ.ά. μαθήματα/κείμενα με τους δημιουργικούς και παιγνιώδεις μεθοδολογικούς τρόπους/εργαλεία του θεάτρου. Έτσι, το μάθημα για τον μαθητή γίνεται πιο δημιουργικό και ξεκούραστο.

Η πλευρά της διεπιστήμης αυτής που μας ενδιαφέρει, για να εξηγηθεί ο τίτλος του άρθρου μας, είναι αυτή της κοινωνιολογίας του θεάτρου. Σε ιστοσελίδα του πανεπιστημίου Πατρών ο Δημήτρης Τσατσούλης, σημειολόγος του θεάτρου και καθηγητής, αναφέρει στην περιγραφή του μαθήματος: «Η Κοινωνιολογία του Θεάτρου αποτελεί ειδικό κλάδο της θεατρολογίας. Πρόκειται για μια θεωρητική διεπιστημονική **προσέγγιση** του θεατρικού γεγονότος, αφού εξετάζει το θέατρο (δράμα και παράσταση) με κοινωνιολογικά εργαλεία». Εκείνο που μας ενδιαφέρει και πρέπει να κρατήσουμε από τον μεγάλο κατάλογο των «άπειρων» μορφών μελέτης

που μπορεί να επιλέξει κάποιος μελετητής είναι το γεγονός ότι κάθε παράσταση μπορεί να αναλυθεί με κοινωνιολογικά εργαλεία, όπως και κάθε κοινωνικό γεγονός με θεατρολογικά εργαλεία. Γεγονός το οποίο δεν πρέπει να λησμονηθεί είναι ότι η συγκεκριμένη επιστήμη, η κοινωνιολογία του θεάτρου, παρουσιάζει άμεση επιστημονική συνάφεια με την κοινωνική και πολιτισμική ανθρωπολογία.

Άλλωστε, κατά τον Σαίξπηρ: «Όλα είναι μια παράσταση και εμείς αναλαμβάνουμε έναν ξεχωριστό ρόλο στην καθημερινή μας ζωή (στη δουλειά, στην οικογενειακή μας ζωή, στις φιλικές και στις κοινωνικές μας συγκεντρώσεις)». Κατά τον ίδιο τρόπο κάθε κοινωνική εκδήλωση (π.χ. μια αφρικανική τελετουργία, ένα φιλανθρωπικό δείπνο, αλλά και μια οικογενειακή συγκέντρωση) παρουσιάζει, σαφέστατα, έντονα θεατρικά στοιχεία. Παρατηρούμε, λοιπόν, ότι η τέχνη και ιδιαίτερα το θέατρο περιέχει κοινωνιολογικές **προεκτάσεις** και αφορά την κοινωνία και τον πολιτισμό της κάθε χώρας και ότι το θέατρο απευθύνεται στον άνθρωπο, στην κοινωνία και στην πολιτισμική πρόοδο.

Μ. Γιαννάτου, *Ιστοσελίδα για την τέχνη Artmag*, 26.6.2014 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Ποιες είναι, κατά τη συγγραφέα, οι πηγές για έναν ερευνητή του θεάτρου; (60 – 80 λέξεις)

(μονάδες 10)

B2α. Με ποιον τρόπο αναπτύσσεται η δεύτερη παράγραφος (Ενας,... κοινωνιολογικές κ.λπ.) του κειμένου;

(μονάδες 2)

B2β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να γράψετε από μία πρόταση με καθεμιά από τις ακόλουθες λέξεις (επισημαίνονται και στο κείμενο με **έντονη γραφή**). Φροντίστε, ώστε μέσα από την πρόταση να γίνεται φανερή η σημασία της κάθε λέξης: **αγνοούν, ερευνητή, εμπεριέχει, προσέγγιση, προεκτάσεις**. Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το πρόσωπο κλπ.).

(μονάδες 10)

Γ2.α. «Από τα παραπάνω καταλαβαίνουμε ότι **πηγή** ενός ερευνητή του θεάτρου είναι, εκτός από τα βασικά κείμενα του θεάτρου, και εκείνα της ιστορίας ...».

Να δηλώσετε αν η χρήση της γλώσσας στην παραπάνω φράση είναι κυριολεκτική/δηλωτική ή μεταφορική/συνυποδηλωτική.

(μονάδες 3)

Γ2.β. Να γράψετε δύο προτάσεις με τη λέξη **πηγή**. Στην πρώτη χρησιμοποιήστε τη λέξη κυριολεκτικά/δηλωτικά και στη δεύτερη μεταφορικά/συνυποδηλωτικά.

(μονάδες 2)